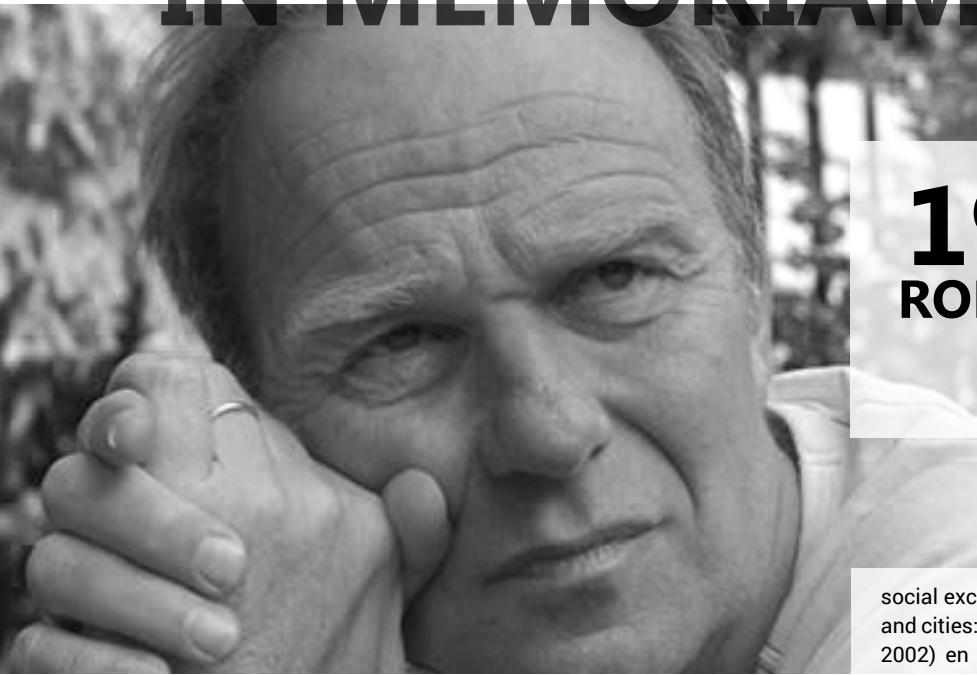

IN MEMORIAM

1958-2016
RONALD VAN KEMPEN

*Gedreven onderzoeker van
grootstedelijke woonwijken*

Ronald van Kempen. Bron: uu.nl

Op 21 februari overleed Ronald van Kempen, 57 jaar oud, aan de gevolgen van kanker. Hij was, zeer succesvol, hoogleraar stadsgeografie aan de Universiteit Utrecht.

In 1986 zat ik met statisticus-geograaf Han Floor in een tweemanscommissie die belast was met het vinden van een docent voor statistiek en stadsgeografie in Utrecht. Een van de sollicitanten was Ronald van Kempen. Hij kwam te laat, want de reis van Amsterdam naar de Uithof had meer tijd gekost dan gedacht. Hij deed er wat nonchalant over – hoofdstedelijke bravoure, dacht ik. Van statistiek wist hij weinig meer dan wat hij als student sociale geografie aan de Universiteit van Amsterdam had geleerd, maar zijn kennis van de stadsgeografie imponeerde. Hij had samen met Martin Dijkstra (die later ook hoogleraar zou worden in Utrecht) en enkele medestudenten een leeronderzoek gedaan naar etnische ondernemers in de Pijp, rondom de Albert Cuyp-markt. Ze hadden er niet alleen een boekje over geschreven (Onder de markt, 1984), maar ook drie lange artikelen in Het Parool. Hij liet ze trots zien. En ach, statistiek: hij verwachtte geen problemen dat bij te spijkeren. Ronald nemen we, besliste Han Floor.

Het bleek een gouden greep. Ronald ontwikkelde zich snel tot een goede docent, maar vooral tot een uitstekend en productief onderzoeker van stedelijke woningmarkten. Hij promoveerde in 1992 op een studie naar arme huishoudens in Amsterdamse en Rotterdamse wijken: In de klem op de stedelijke woningmarkt? Het was het begin van een lange reeks studies naar stadswijken en stadsbewoners, meer en meer ook in Europees perspectief en in samenwerking met onderzoekers van buiten Nederland. Steeds vaker verschenen zijn artikelen in toonaangevende peer-reviewed tijdschriften; database Web of Science komt tot 65 artikelen, in de regel samen met anderen geschreven. Ze bleven niet onopgemerkt; zijn h-index die rekening houdt met aantallen artikelen én citaten is met 20 hoog te noemen.

Ook droeg hij hoofdstukken bij aan boeken en redigeerde hij met onder meer Peter Marcuse – een Amerikaanse hoogleraar stedelijke planning van Duitse komaf – special issues van tijdschriften en bundels die bij gerenommeerde Britse uitgeverij verschenen. Een greep: *Globalizing cities: a new spatial order* (Blackwell, 2000), *Governing European cities: social fragmentation,*

social exclusion and urban governance (Ashgate, 2001), *Of states and cities: the partitioning of urban space* (Oxford University Press, 2002) en *Restructuring large housing estates in Europe* (Policy Press, 2005). Zijn internationale status blijkt ook uit de uitnodiging van uitgever Edward Elgar om samen met Tim Schwanen het prestigieuze *Handbook of Urban Geography* samen te stellen. Het verschijnt hopelijk in 2017.

In 2002 werd hij benoemd tot hoogleraar stadsgeografie. Zijn oratie *Stad, buurt en beleid* had als prachtige ondertitel: 'over verdeelde steden en gedeelde buurten'. Steden als gefragmenteerde samenlevingen: rijk-arm, allochtoon-autochtoon; buurten waarin de overheid ruimtelijke menging van sociale groepen nastreefde als (vermeende) oplossing voor maatschappelijke problemen. Sommige studies onder zijn leiding trokken ook media-aandacht. Leidde stedelijke nieuwbouw niet tot verplaatsing van armoede – arme gezinnen die elders in de stad hun verpauperde bestaan continueerden? Deze 'waterbedeffecten' bleken gelukkig mee te vallen.

Ronald van Kempen was een karakteristieke hoogleraar van de 21ste eeuw. Hij was coöperatief, schreef veel samen met collega's zoals Gideon Bolt en promovendi. Succesvol was hij ook in het verwerven van (EU-) subsidies. De afgelopen jaren gaf hij leiding aan *Divercities*, waaraan Brussel 6,5 miljoen euro bijdraagt en waaraan onderzoekers van 14 universiteiten in de EU meedoen. *Divercities* onderzoekt de positieve gevolgen van stedelijke diversiteit: brengt diversiteit van inwoners sociale en economische successen? Daarnaast ontwikkelde hij zich tot bestuurder: eerst van het kennisinstituut voor de steden NICIS (tegenwoordig deel van Platform31), daarna als vice-decaan en tussen 2011 en 2014 als decaan van de Utrechtse faculteit geowetenschappen. Hij deed het – zoals alles – met toewijding, humor en lichtvoetigheid.

In de zomer van 2014 kreeg Ronald te kampen met een tumor, maar na een chemokuur leek hij daarvan genezen. Hij keerde niet terug als decaan, maar besloot zich weer te storten op onderzoek en onderwijs. Begin februari 2016 diende zich opnieuw kanker aan; hij overleed binnen drie weken. De dag voor zijn overlijden berichtte hij zijn collega's per email. Zijn laatste woorden: '*Het was een groot genoegen om met jullie te werken. Heel groot. Maak er wat moois van, vooral voor jezelf.*'

Ben de Pater, Redactieadviseur AGORA